

ORKUSTOFNUN
Vatnsorkudeild

ÚTLÁN

Bókasafn Orkustofnunar

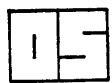
BOLUNGARVÍK

Könnun á lausum jarðlögum

Skúli Víkingsson

OS-83091/VOD-34 B

Október 1983

ORKUSTOFNUN
GRENSÁSVEGI 9, 108 REYKJAVÍK

BOLUNGARVÍK

Könnun á lausum jarðlögum

Skúli Víkingsson

OS-83091/VOD-34 B

Október 1983

EFNISYFIRLIT

Bls.

1	INNGANGUR	3
2	JARÐFRÆÐILEGT YFIRLIT	3
2.1	JÖKULRUÐNINGUR	3
2.2	SJÁVARHJALLAR	4
2.3	BERGHLAUP	4
2.4	SKRIÐUR	5
2.5	ÁRSET	5
2.6	SJÁVARSANDUR OG FOKSANDUR	6
3	HÓLSNÁMA	6
3.1	COBRABORUN	6
3.2	MYNDUN	7
3.3	MAGNÁÆTLUN	7
4	NIÐURSTÖÐUR	8
4.1	HREGGNASANÁMA	8
4.2	HÓLSNÁMA	8
	COBRABORUN (tafla)	9

MYNDASKRÁ

Mynd 1 JARÐGRUNNSKORT

Mynd 2 HÓLSNÁMA KORT

Mynd 3 COBRASNIÐ (1)

Mynd 4 COBRASNIÐ (2)

VIÐAUKİ

RB: Setrannsókn

1 INNGANGUR

Verk þetta var unnið samkvæmt samningi Orkustofnunar og Bolungarvíkurkaupstaðar. Markmiðið var að kanna hve mikið efni mætti taka úr námu bæjarins við Hól og kanna að auki aðra líklega staði til vinnslu fyllingarefnis. Verkið var unnið fyrstu dagana í september síðastliðnum. Öll laus jarðög á láglendi í landi Bolungarvíkur voru kortlögð (sjá meðfylgjandi jarðgrunnskort) og þau þeirra sem til greina þóttu koma til vinnslu frostþolins fyllingarefnis voru þykktarkönnuð með cobrabor. Að athuguðu máli þóttu aðstæður ekki gefa tilefni til könnunar með gröfu.

2 JARÐFRÆÐILEGT YFIRLIT

Laus jarðög í landi Bolungarvíkur eru einkum (því sem næst í aldursröð): Jökulruðningur, sjávarhjallar, berghlaup, skriður, árset, sjávarsandur, foksandur, mýrar og þurr-lendisjarðvegur. Af þessu er myndun fyrsttöldu gerðanna þriggja þegar lokið, en hinar síðar töldu eru meira eða minna enn í myndun. Þegar litið er yfir þennan lista er augljóst að malarefni til steypu og fyllingar fæst ekki úr öðru en sjávarhjöllum. Jökulárset, sem víða er uppistaðan í malarnámi, fyrirfinnst ekki og áreyrar eru litlar og til lítils nýtar. Skriður verða ekki notaðar án vinnslu (hörpunar og jafnvel skolunar).

2.1 JÖKULRUÐNINGUR

Jökulruðningur myndar sums staðar þunnar skánir ofan á berggrunni. Helstu staðir eru: í hlíðinni ofan við Gil og Hanhól, í Tungudal, á Skálavíkurheiði og á nokkrum stöðum í Skálavík. Námur hafa verið opnaðar vestantil á Skálavíkurheiði og við Gilsá. Jökull hefur sennilega alltaf verið skammt að kominn og þar af leiðandi er ruðningurinn frum-stæður, þ.e. hann hefur ekki velkst lengi í jöklínum og þ.a.l. er hann grófur, frekar finefnissnauður og breyti-legur. Sýni voru ekki tekin af honum enda ekki talið líklegt að hann geti notast til nokkurs hlutar, en sennilega er finefnishlutfall (korn <0,07 mm) innan við 20 %.

2.2 SJÁVARHJALLAR

Kaupstaðurinn stendur á hjalla, sem myndast hefur sem óseyri framan við jökul þann sem gekk austur Tungudal og Hlíðardal. Bærinn Hóll og kirkjan standa á framhaldi þessa hjalla til suðurs. Hólsá hefur grafizt í gegn um hann eftir að sjávarborð lækkaði. Við myndun hjallans hefur sjávarstaða verið a.m.k. 20 m hærri en nú. Nánar verður fjallað um hann hér á eftir. Þetta er eini umtalsverði sjávarhjallinn í landi bæjarins. Í Skálavík eru að vísu hjallar í svipaðri hæð, en efnið er af skornum skammti og varla vinnanlegt nema á einum stað, neðan við bæinn Breiðaból. Þar er samfelldur bakki úr sendinni möl á um 150 m kafla. Ein hola var boruð (BCX2) og náði hún 8,4 m dýpi, sennilega í svipuðu efni. Þarna má því sennilega vinna 10.000-20.000 m³ af efni.

Jökuljaðarinn hefur verið óstöðugur á meðan á upphleðslunni stóð og það hefur valdið því að innan um í setinu er jökulruðningur. Ópnur eru ekki nægilega góðar til þess að ákvarða legu hans í smáatriðum, en jökulruðningur virðist liggja yfir skolaða hjallaefninu á a.m.k. hluta bæjarstæðisins. Jökulruðningur kemur í ljós í Hreggnasanámunni, þar liggur hann ofan á skoluðu hjallaefni, en um þykktir er erfitt að segja þar sem náman er mjög fallin. Úr þessari námu á enn eftir að taka rana þann sem gengur til suðurs vestan við íþróttavöllinn. Efsti hluti hans er að mestu úr möl, en að vestanverðu er á honum jökulruðningskápa. Austurhlíðin er skriðurunnnin. Yfirborðsathugun leiðir í ljós að úr honum má með vissu fá 6000 m³. Ef hann er allur úr möl, má fá úr honum allt að 50.000 m³.

2.3 BERGHLAUP

Berghlaup kallast það þegar stór bergflykki falla úr fjöllum og vöðlast saman í hrúgur eða hóla í hlíðinni fyrir neðan eða alllangt frá henni. Stærsta berghlaupið í landi Bolungarvíkur er við Ós og myndar það austurströnd víkurinnar og vestasta hluta Óshlíðar. Ein 4 berghlaup hafa fallið úr norðurhlíðum Hlíðardals. Í Tungudal er eitt og 2 í Skálavík. Engin not eru fyrir efni berghlaupanna.

2.4 SKRIÐUR

Skriður myndast einkum með tvennu móti. Annars vegar safnast efni fyrir við hlíðarætur beint undir bergstálinu sem það er komið úr, aðallega við frostveðrun. Hins vegar berst slikt efni oft út úr gilkjöftum með aurskriðum og myndar keilulaga hrúgald framan við gilkjaftinn. Allar milligerðir eru svo líka til. Ekki er verulegur munur á efni þessara tveggja flokka, en hins vegar er skriðuefni mjög breytilegt eftir upphafsefninu. Það sem hér skiptir þó e.t.v. mestu máli er að í keilunum hefur efnið safnast saman og er því betur fallið til vinnslu.

Skriðuefni er ekki nothæft til frostþolinna fyllinga nema með vinnslu, hörpun og jafnvel skolun. Til slíkrar vinnslu er það mun betur fallið en berghlaupsefni, og raunar það sem næst kemur til álita að hjallaefni frágengnu. Skriður voru ekki kannaðar til neinnar hlítar, þar sem megináhersla var lögð á fyllingarefni, sem ekki þarfust vinnslu. Ef til kemur að vinna skriðuefni í fyllingar virðast helst tvær skriðukeilur koma til greina fyrir utan þær námur sem eru í vinnslu í Óshlíð. Annars vegar milli Óss og Fremri-Óss og hins vegar keila úr Erni sem mynnir út við Hól.

2.5 ÁRSET

Árset er af skornum skammti í landi Bolunarvíkur. Þar eru þó nokkrar aurkeilur í Syðridal og í Skálavík. Aurkeilur myndast á mjög svipaðan hátt og aurskriðukeilur, sem lýst var hér á undan, og allar milligerðir eru til. Mestur hluti efnisins berst fram með aurskriðum og snjóflóðum. Árnar sem um þær falla skola síðan efnið og bera það lengra fram á keiluna. Keilurnar geislast út frá gljúfur- eða gilkjaftinum. Efnið í þeim er venjulega gróf möl (flóðaset) og minnkar meðalkornastærðin (og hámarsksstærð korna) niður eftir keilunni. Ennfremur er flokkun efnisins yfirleitt meiri eftir því sem fjær dregur gilkjaftinum. Keilan við Gil var athuguð nánar og boruð í hana ein hola (BCX1). Hún náði 4,5 m dýpi. Borinn gekk hratt niður og bendir það til mikillar blöndunar fínkorna efnis, sem þarna getur varla verið annað en lífrænt efni, því að Gilsá hefur borið efni sitt út á gróið land og keilan er því að öllum líkindum úr árseti og mýrajarðvegi til skiptis. Eitthvert efni má þó taka úr keilunni á móts við ármótin. Önnur

aurkeila er skammt sunnan við Geirastaði. Sú er grýtt og varla mjög efnismikil. Aðrar aurkeilur eru á svo óaðgengilegum stöðum að þær koma ekki til greina til efnistöku.

2.6 SJÁVARSANDUR OG FOKSANDUR

Sjávarsandur myndast þegar brim rótast upp efni í fjörum og strandstraumar bera síðan sandhluta þess efnis áfram. Sandurinn safnast síðan fyrir í víkum. Sandurinn í botni Bolungarvíkur er töluvert blandaður hnullungum, sem rótast hafa upp í brimi. Hnullungahlutinn er þó svo lítill að ekki er talið borga sig að nota þetta efni í fyllingar. Þar af leiðandi var það ekki athugað neitt nánar en útbreiðsla könnuð vegna korts.

Foksandurinn upp af botni Bolungarvíkur hefur myndast vegna uppfoks á sandinum í fjörunni. Sandur er tekinn bæði úr fjörunni við Ósá og úr foksandinum við flugvöllinn. Úr Skálavík er svipaða sögu að segja, nema að þar er miklu minna af foksandi og sandhluti fjöruefnisins virðist líka vera minni, þótt fjaran sé að mestu þakin þunnu lagi af sandi ofan á hnullungum.

3 HÓLSNÁMA

3.1 COBRABORUN

Mestum tíma var varið í könnun þessarar námu og voru boraðar í hana 16 cobraholur, sú dýpsta 13,8 m djúp. Snið af holunum eru sýnd á myndum 3 og 4. Borhraðinn bendir til þess að efnið sé svipað í flestum holunum. Sumar holurnar fara í gegnum mýrajarðveg og kemur hann fram í mjög miklum borhraða í byrjun holu. Nokkrar holanna fara í gegnum hart lag á 2-3 m dýpi og er það túlkað sem þunnt jökulruðningslag (sjá nánar hér á eftir).

3.2 MYNDUN

Eftir að jökull hopaði frá hjallanum gekk sjór yfir hann þar sem hann var lægstur, þ.e. þar sem Hólsá rennur nú og þaðan af sunnar. Við það mynduðust malarlög þau sem nú er verið að vinna vestan kirkjunnar. Í námuveggjunum hallar malarlögunum mjög reglulega til vesturs. Í botni námunnar er jökulruðningur, svo harður að traktorsgrafa vinnur ekki á honum. Nauðsynlegt er að kanna hvort malarefni er undir þessum ruðningi. Það verður sennilega auðveldast gert með því að rippa í gegnum hann. Yfirborði jökulruðningsins í námunni hallar til norðurs. Þær cobraholur sem næstar eru námunni í norðri og austri sýna mun meira dýpi en í námunni. Í holum 45 og 55 og jafnvel 46 er sennilega um sömu myndun að ræða og í námunni, en áreiðanlega ekki í 47 og 49. Þær holur eru á háhrygnum og í þeim kemur fram hart lag á 2-3 m dýpi. Þegar þessar tvær holur eru bornar saman við aðrar á háhólnum (57, 37, 27, 29 og jafnvel 66 og 75) verður einfaldasta túlkunin sú í þessum tveim holum hafi borinn komist í gegnum hart lag, sem hafi stöðvað hann í hinum holunum. Með samanburði við opnur í námunni hlýtur þetta lag að vera úr jökulruðningi. Efnið í 47 og 49 neðan við harða lagið er þá eldra malarefni, þ.e.a.s. sama lagið og unnið var í Hreggnasanámunni.

3.3 MAGNAETLUN

Malarefni á Hóli má skv. framansögðu skipta í tvennt: (1) Ung lög mynduð við öldugang yfir hjallann (þ.e. framhald núverandi námu). (2) Malarlög í hjallanum sjálfum. Á kortinu (mynd 2) er útbreiðsla hluta (1) sýnd með brotalínum. Úr þessum hluta má vinna um 60.000 m³, ef gert er ráð fyrir að cobraholurnar innan reitsins fari allar í gegnum efnið og það sé allt nýtilegt.

Eins og að framan greinir fóru 2 holur (BC47 og 49) mjög djúpt og benda til þess að verulegt magn malarefnis sé í hjallanum sjálfum. Um magn þess efnis og nýtanleika er lítið hægt að fullyrða. Jökulruðningur sá sem hylur mestan hluta hjallans veldur þar mestu um. Til þess að vinna efni í einhverjum mæli úr sjálfum hjallanum (þ.e. hluta (2) hér að ofan) verður varla hjá því komist að hreyfa við þeim húsum sem á hólnum standa og kann það að útiloka alla vinnslu þessa efnis. Ef það er hins vegar ekki talin frágangssök, þyrfти að kanna hjallann mjög rækilega með

borunum og sýnatöku, svo að ljóst væri eftir hverju væri að slægjast áður en í framkvæmdir yrði ráðist.

4 NIÐURSTÖÐUR

1. Fyllingar- og steypuefni, sem hægt er að nota án vinnslu er ekki að finna annars staðar en í hjallanum sem kaupstaðurinn og kirkjan standa á (sjá 4.2) og 10.000-20.000 m³ að auki í Skálavík.
2. Önnur laus jarðlög eru annað hvort svo lítil að vöxtum (árset) að þau verða ekki numin að gagni, eða þau eru svo grýtt eða fínefnisrík að þau þarfast vinnslu (hörpunar, skolunar). Til sliks henta skriðukeilur best.

4.1 HREGGNASANÁMA

Úr þessari námu á enn eftir að taka rana þann sem gengur til suðurs vestan við íþróttavöllinn. Úr honum má með vissu fá 6000 m³. Ef hann er allur úr möl, má fá úr honum allt að 50.000 m³.

4.2 HÓLSNÁMA

1. Það sem eftir er af því efni sem verið er að taka er áætlað 60.000 m³.
2. Líklega má fá meira úr hólnum án þess að hreyfa við húsunum, ef nýtilegt efni er undir jökulruðningslagi því, sem kemur fram í núverandi námu. Þetta þarf að kanna með rippun. Umrædd viðbót gæti bæði verið undir núverandi námu, í brekkubrúninni vestan og norðan við húsin og sunnan við kirkjuna. Magn þessarar viðbótar er að sjálfsögðu ekki þekkt, en ef gert er ráð fyrir að skilja hvergi eftir minna en 20 m ræmu við hús og kirkjugarð, 20 gráðu halla þaðan niður í námuna og að aðstæður séu að öllu leyti hinari hagstæðustu, gæti það numið allt að 70.000 m³.
3. Ef vinna á meira en það sem þegar er talið, verður ekki hjá því komist að flytja eða rífa eitthvað af þeim húsum sem á hólnum standa. Áður en til þess kæmi þyrfti að kanna hólinn vel með borun og sýnatöku. Það sem einkum þyrfti að kanna er þykkt malarlaganna og þykkt og lega jökulruðnings. Ef hóllinn er allur úr möl, og jökulruðningurinn sem þekur hann þunnur, gæti mölin í honum verið 0,5-1 milljón m³ að rúmmáli.

ORKUSTOFNUN
VATNSORKUDEILD
83.11.02 SV

Hólsnáma

COBRABORUN
BOLUNGARVÍK
BLAÐ 01

X-hnit (m)	Y-hnit (m)	Hæð yfir- borðs (m)	Nafn punkts	Dýpt holu (m)	Borað niður í hæð (m)	Athugasemd gerð þegar hætt var að bora
3770	5179	16	BC27	1.60	14.4	Fast
3674	5153	16	BC29	2.75	13.3	Stopp
3943	5285	10	BC33	3.40	6.6	Fast
3756	5230	17	BC37	1.80	15.2	Hætt
3928	5332	10	BC43	0.60	9.4	Fast
3841	5307	15	BC45	9.40	5.6	Fast
3792	5297	17	BC46	8.60	8.4	Fast
3743	5281	19	BC47	13.80	5.2	Fast
3648	5262	19	BC49	11.70	7.3	Stopp
3913	5384	8	BC53	4.35	3.7	Fast
3857	5366	11	BC54	5.55	5.4	Hætt
3815	5354	13	BC55	6.80	6.2	Fast
3729	5328	19	BC57	3.80	15.2	Hætt
3852	5415	9	BC64	2.15	6.8	Stopp
3760	5400	14	BC66	2.35	11.6	Stopp
3887	5478	8	BC73	1.90	6.1	Fast
3790	5451	9	BC75	4.00	5.0	Hætt

Aths.: Holurnar voru ekki mældar inn. Hnita- og hæðartölur eru lesnar af korti í mælikvarða 1:2000 með 1 m hæðarlínum.

Stopp: Borinn gengur ekki lengra niður. Fast: Stoppar á steini eða klöpp.

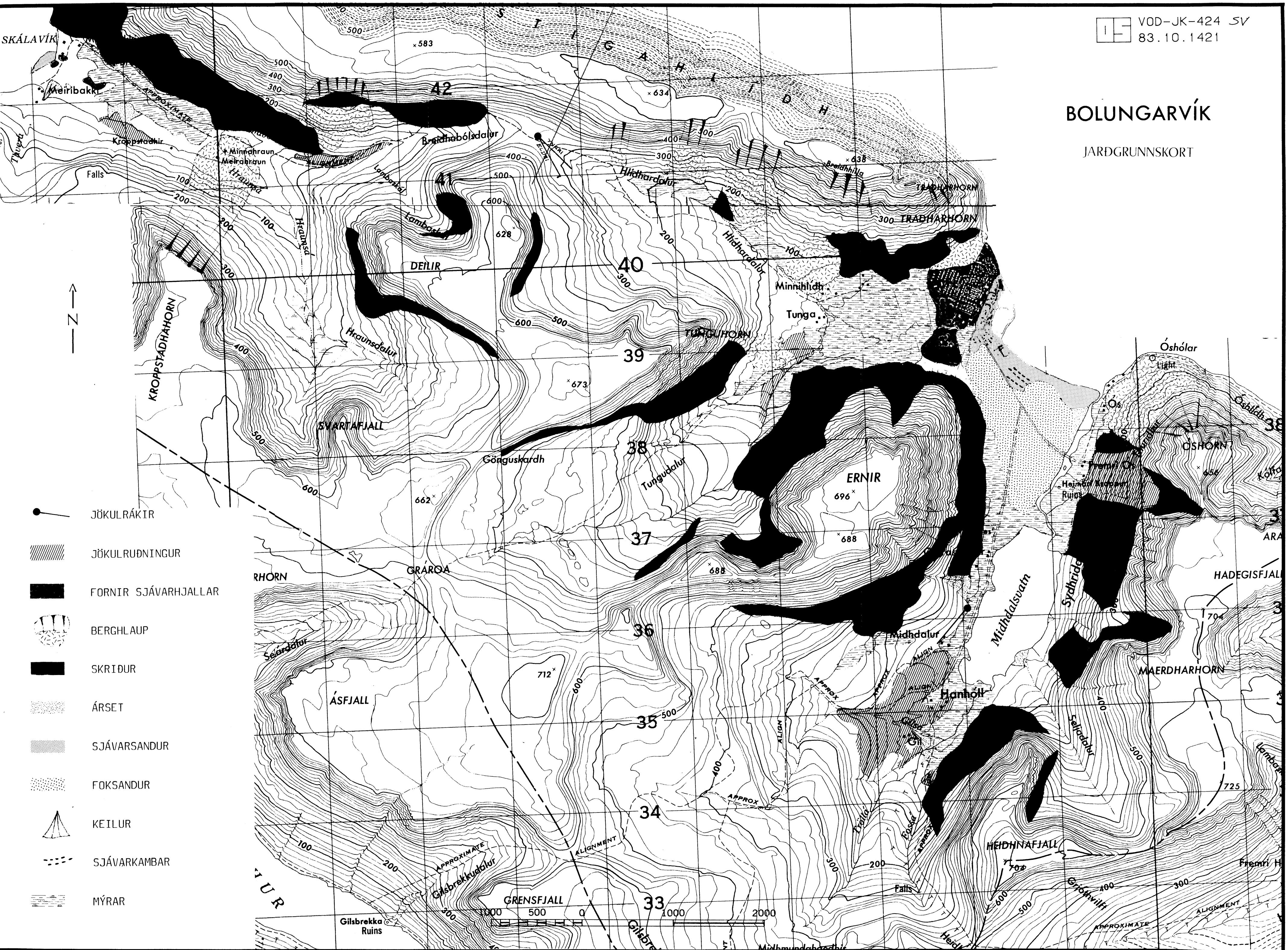
COBRAHOLUR VIÐ GILSÁ OG Í SKÁLAVÍK

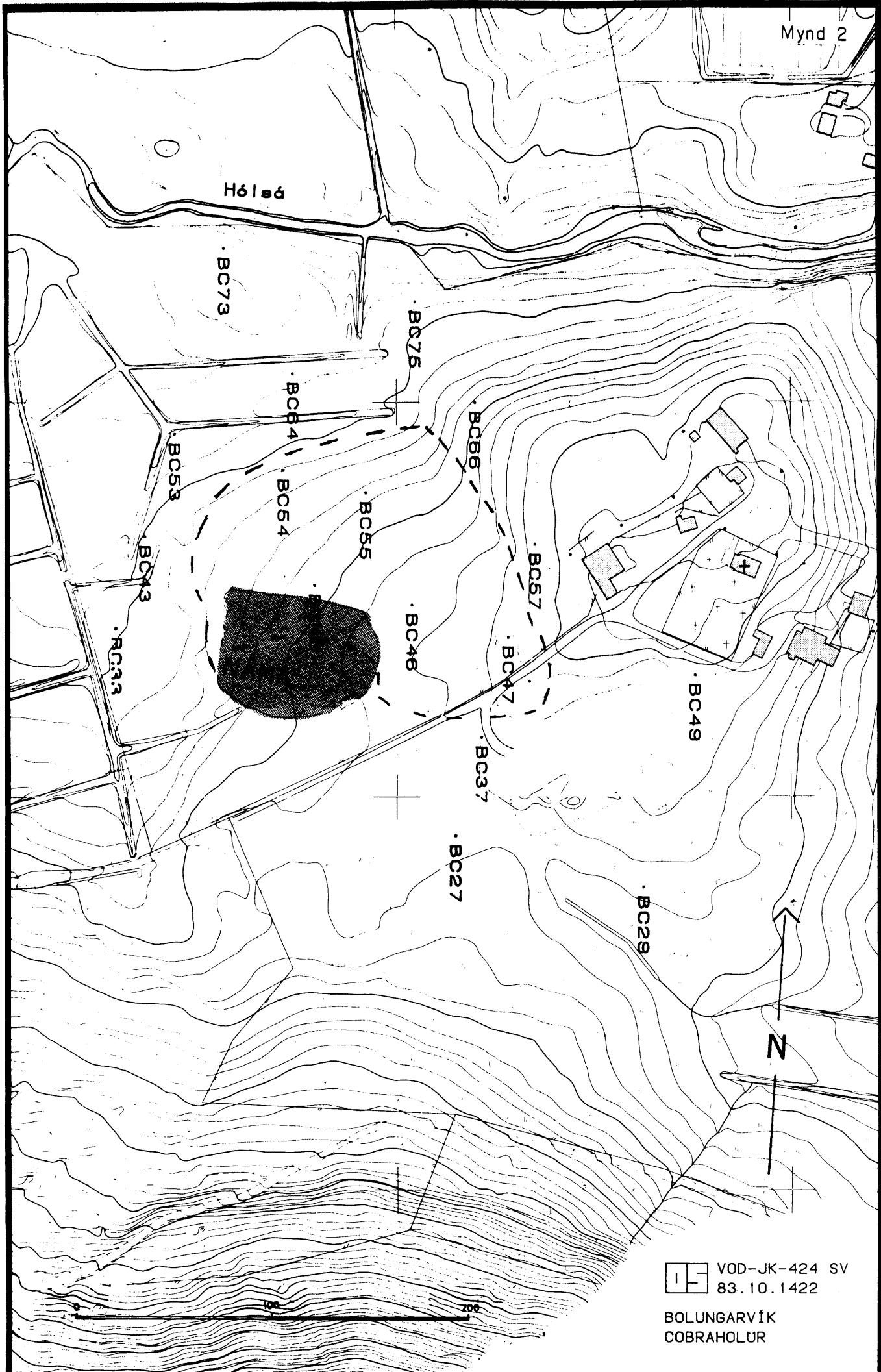
GILSÁ:	BCX1	4.45	Hætt
SKÁLAVÍK	BCX2	8.4	Hætt

 VOD-JK-424 SV
83.10.1421

BOLUNGARVÍK

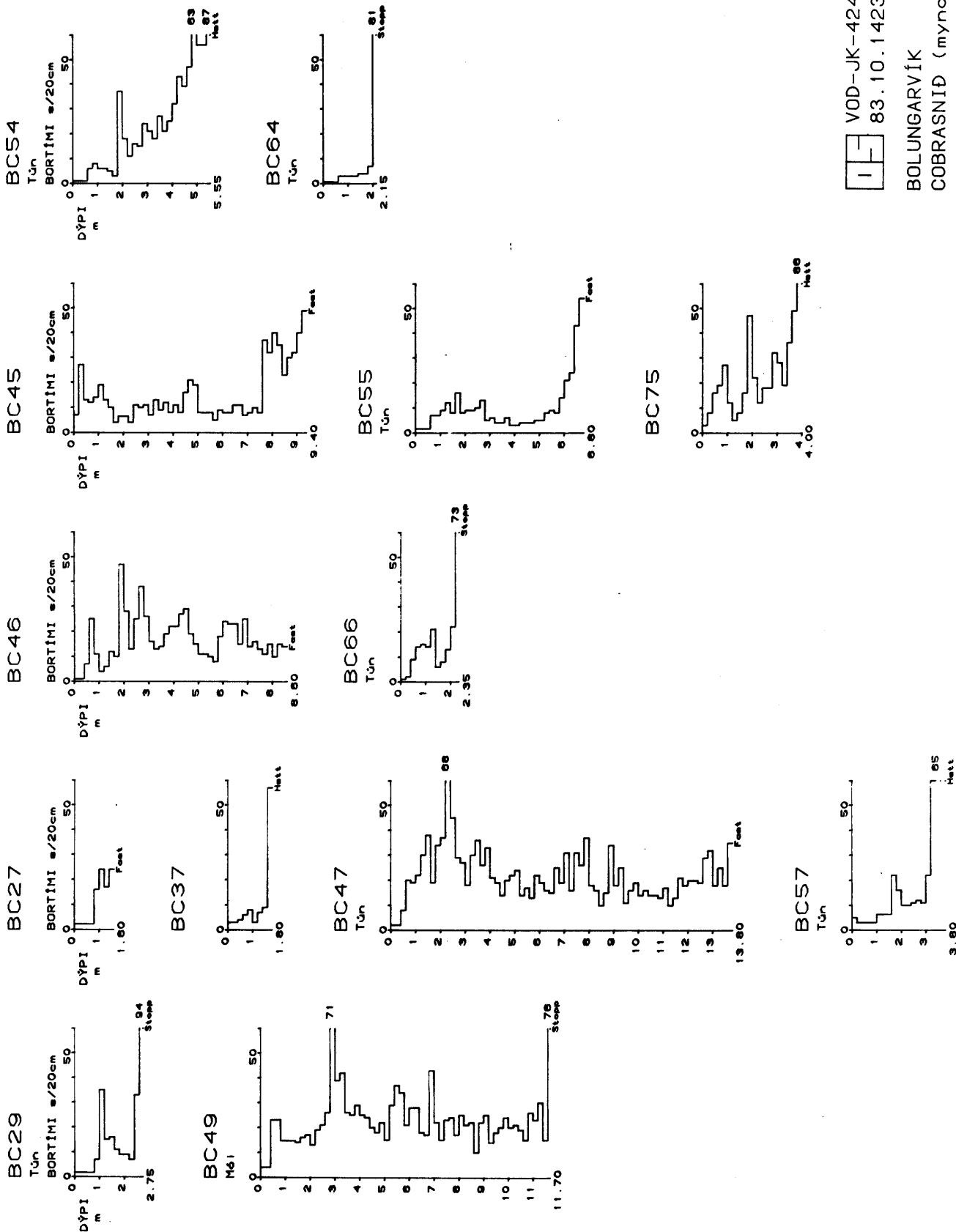
JARÐGRUNNSKORT

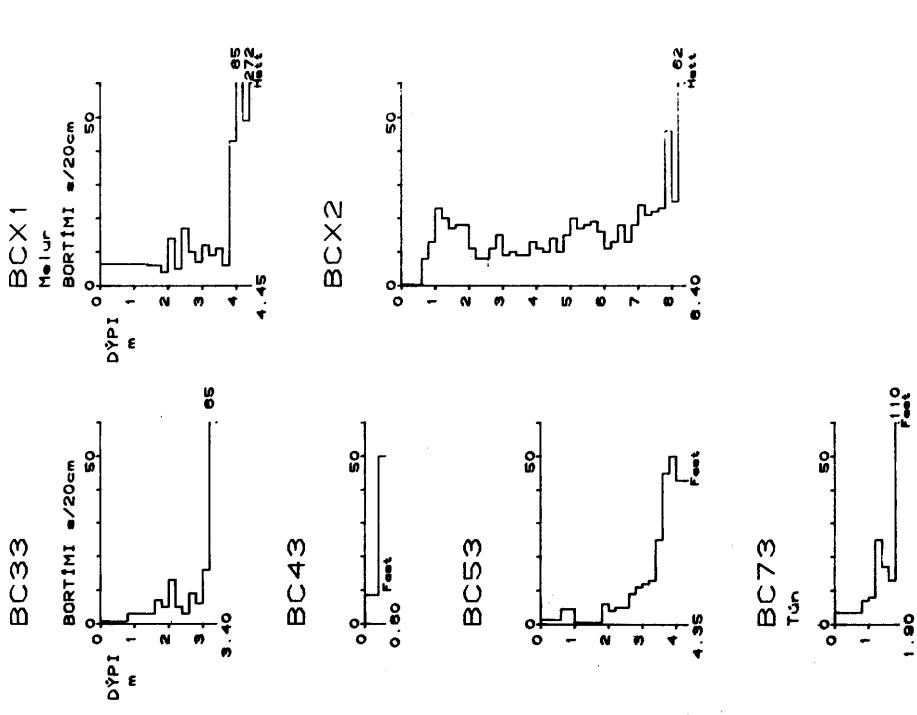
VOD-JK-424 SV
83.10.1422

BOLUNGARVÍK
COBRAHOLUR

VOD-JK-424 SV
83.10.1423

BOLUNGARVÍK
COBRASNÍÐ (mynd 2 af 2)

VIÐAUKI

RB: Setrannsókn

Tvö sýni, annað úr Hólsnámu og hitt úr Skálavík, voru send Rannsóknarstofnun byggingariðnaðarins til rannsóknar. Niðurstöðurnar fylgja hér fyrir aftan. Sýnin voru kornastærðargreind og berggreind. Kornadreifingin sýnir að sýnið úr Hólsnámu er fremur sandsnautt en Skálavíkursýnið er nokkuð finnefnisríkt en þó varla til skaða. Berggreiningin sýnir að mest af efninu fellur í annan gæðaflokk og verður efnið af báðum stöðum að teljast gott bæði í steinsteypu og í frostþolnar fyllingar.

RANNSÓKNASTOFNUN BYGGINGARIÐNAÐARINS

KELDNAHOLT - REYKJAVÍK

27. okt.
Reykjavík,83
19

Nafn greiðanda	Orkustofnun	Rannsókn nr.	H83/993
Mannvirki		Bréf nr.	Bh-1069
Heimilisfang	Grensásvegi 9, 108 Reykjavík	Dags. beiðni	1983-10-03
Nafn sendanda	Skúli Þorláksson	Reikn. nr.	20459
Afrit		Verð	2.735,-
Rannsóknarefni	MÖL		
Fjöldi sýnhornar	2		
Merki	Holtsnáma, Skálavík		
Upplýsingar frá sendanda	kk., humus, slam, berggreining		

Ebl. B029 - ÁV117310.000

Rannsóknin er gerð að beiðni Skúla Vikingssonar f.h.
Orkustofnunar.

Sýnin eru aðsend.

Niðurstöður rannsóknarinnar koma fram á meðfylgjandi
eyðublöðum.

Virðingarfyllst
Rannsóknastofnun Bygginingariðnaðarins

Torbjörn Byrnäs
verkfraðingur

Torbjörn Byrnäs
Björn Magnússon
verkfraðingur

/hg

Rannsókn a kornastærðum

Fyrir: Orkustofnun

Dags: 1983 11 18

Vegna:

Framkv af: TB

Náma:

Sendandi: Skuli Vikingsson

Sýni: Bolungarvik Skalavík

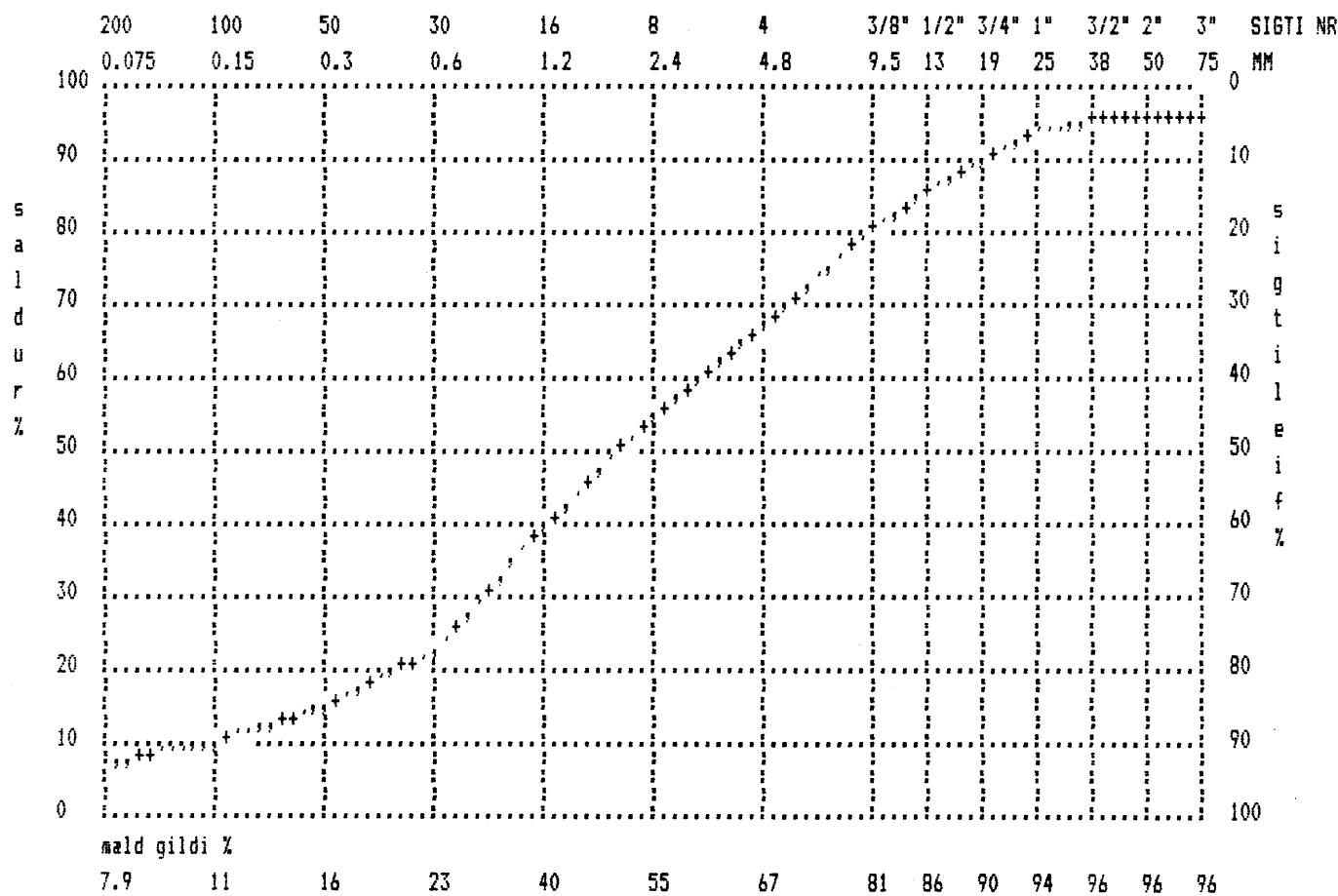
Húmus: 3

Slam % 9.4

Raki % 8.6

SANDUR

MUL

ATHUGASEMDIR: Votsigtað

BERGGREINING

ALMENNAR UPPLYSINGAR

Greidandi Orkustofnun Rannsókn nr. H83/0993
Sendandi Skúli Vikingsson Sýni nr. 01
Verkefni/mannvirki Dass. ranns. 83/10/26
Framkv. af SG

NAMA

Nafn Skálavík Sýnatökustadur
Sveitarfélas 9999 : ++Vantar lösingut++ LI - hnít y- x-
VR - númer - - OS - hnít y- x-

SÝNI

Sýnisserd : Set Greint í handsýni
Kornastard : 4,75-9,5 mm (Möl) Punnsheid nr.

BERGGERD

Gfl	Lýkill	Fjöldi	korna	%	Bers/Steintesund-Ummyndun-Péttleiki-Annad
† *					
1 1	011100	021	6.8		Basalt-ferskt-Pétt
2 1	011200	011	3.6		Basalt-ferskt-blödrött
2 2	012100	029	9.4		Basalt-ummyndad-Pétt
2 2	012100	168	54.4		Basalt-ummyndad-Pétt
2 2	012141	049	15.9		Basalt-ummyndad-Pétt-plasióklas dilótt
2 2	012200	010	3.2		Basalt-ummyndad-blödrött
3 3	013000	021	6.8		Basalt-mjös ummyndad

Alls 309 100.0

GÆDAFLOKKUN

	† v/bundins slitlæss	* v/steinsteypu
	%	%
1. flokkur	6.8	10.4
2. flokkur	86.4	82.8
3. flokkur	6.8	6.8

LÖGUN

Kýlni : Kúbisk korn í meirihluta
Avölnu : Brúnamáð korn í meirihluta
Aferd :

TÆKNILEG ATRIDI

Hreinleiki : Finefnasmurd korn í meiri hl
Stærkur korna :

ATHUGASEMDIR

Rannsókn a kornastærðum

Fyrir: Orkustofnun

Dags: 1983 11 18

Vegna:

Framkv af: TB

Námas:

Sendandi: Skuli Vikingsson

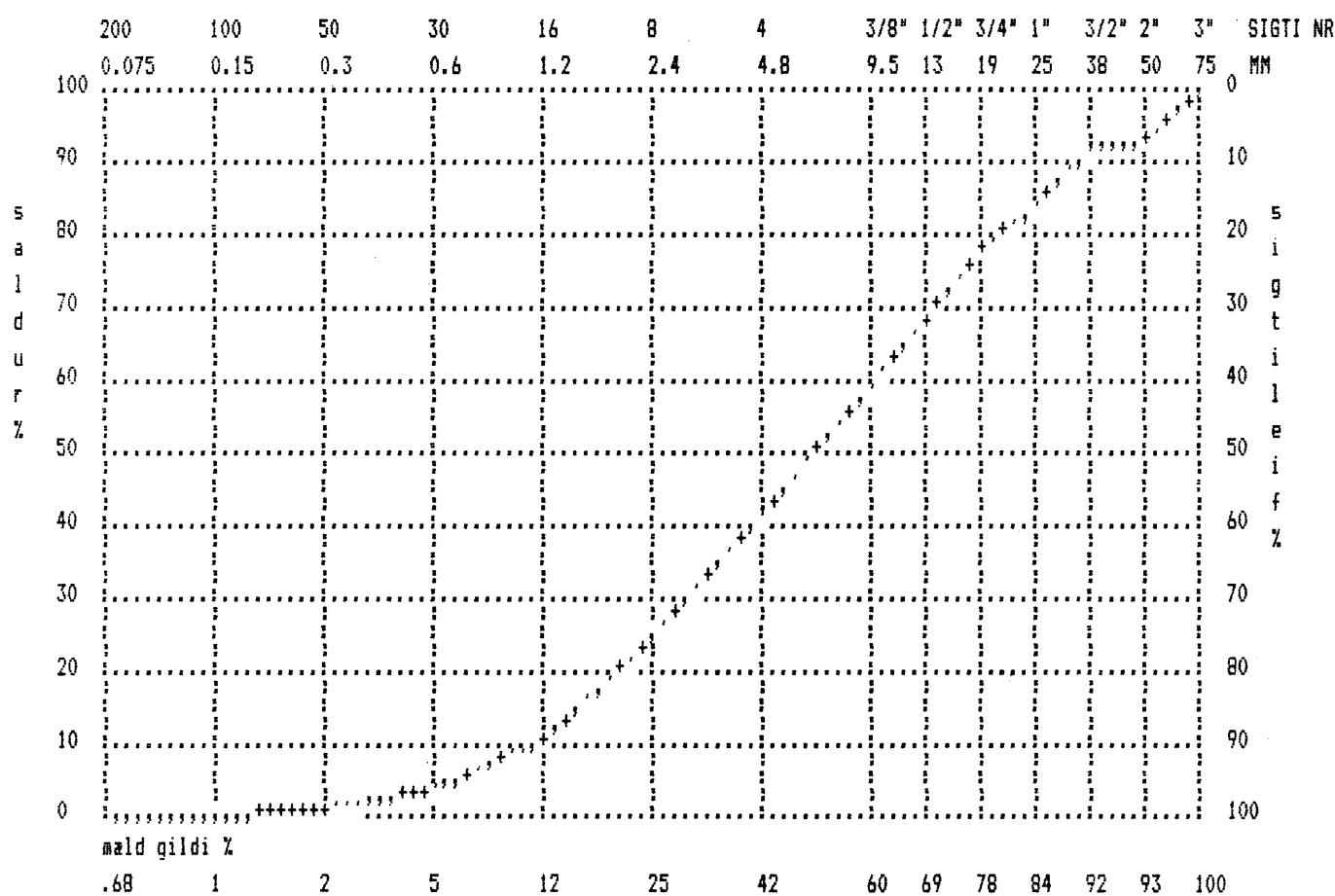
Sýni: Bolungarvik Holtsnama

Humus: 0-1

Slam % 4.5

Raki % 4.5

-----SANDUR----------MÖL-----*

ATHUGASEMDIR: Votsigtað

Rannsóknastofnun bygginsaridnaðarins
Keldnaholti 110 Reykjavík sími 8 32 00

Dass. 26-OCT-83

BERGGREINING

ALMENNAR UPPLYSINGAR

Greidandi Orkustofnun
Sendandi Skúli Vikingsson
Verkefni/mannvirki

Rannsókn nr. H83/0993
Sýni nr. 02
Dass. ranns. 83/10/26
Frakkv. af SG

NAMA

Nafn Holtsnáma Sýnatökustadur
Sveitarfélag 9999 : +++Vantar lesingsuttt LI - hnit y- x-
VR - númer - - OS - hnit y- x-

SÝNI

Sýnisserd : Set Greint i handsýni
Kornrestard : 4,75-9,5 mm (Mö1) Punnsneid nr.

BERGGERÐ

Ofl	Lýkill	Fjöldi korna	%	Bers/Steintesund-Ummeyndun-Péttleiki-Annad
1 1	011100	032	13.6	Basalt-ferskt-Pétt
2 1	011200	007	3.0	Basalt-ferskt-blödrött
2 2	012100	018	7.7	Basalt-ummyndad-Pétt
2 2	012100	135	57.4	Basalt-ummyndad-Pétt
2 2	012141	028	11.9	Basalt-ummyndad-Pétt-plasióklas dilótt
2 2	012200	003	1.3	Basalt-ummyndad-blödrött
3 3	013000	012	5.1	Basalt-mjös ummyndad

Alls 235 100.0

GÆDAFLOKKUN

	+ v/bundins slitlaga	* v/steinsteypu
	%	%
1. flokkur	13.6	16.6
2. flokkur	81.3	78.3
3. flokkur	5.1	5.1

LÖGUN

Kýlni Kúbisk korn í meirihluta
Avölun Brúnamád korn í meirihluta
Aferd

TÆKNILEG ATRIDI

Hreinleiki : Finefnasmurd korn í meiri hl
Styrkur korna :

ATHUGASEMDIR